

SATASOTE

Valvonnan kehittäminen ja järjestäminen

Essi Hällänen, Lotta Nikki
Tulevaisuuden sote-keskus –hanke,
Soteuudistus, Satakunta
Hyvinvointialueen toimeenpano, palveluiden järjestäminen
Järjestettävät palvelut ja palveluiden yhdenmukaistaminen
13.1.2023

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
1. Hankkeen tarkoitus ja tavoitteet	2
2. Toimenpiteet	2
3. Keskeiset tulokset	2
3.1. Omavalvontaohjelma	2
3.1.1. Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma	3
3.1.2. Palvelutuotannon valvontasuunnitelma	3
3.2. Sote valvontayksikkö	3
4. Juurruttamissuunnitelma	6

Liite 1. Omavalvontaohjelma

Liite 2. Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma

Liite 3. Valvontasuunnitelma

Liite 4. Valvonnan prosessit

1. Hankkeen tarkoitus ja tavoitteet

Hankkeen tarkoituksena oli suunnitella sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvonnan ja valvonnan periaatteet Satakunnan hyvinvointialueelle. Hanke toteutettiin yhtä matkaa muun hyvinvointialueen valmistelun kanssa, joten myös tätä hanketta määrittely STM:n alueellisen toimeenpanon tiekartta, erityisesti palveluiden järjestämisen tiekartta, järjestettävät palvelut ja palveluiden yhdenmukaistaminen, valvonnan kehittäminen ja järjestäminen.

Projektin tavoitteena oli:

- 1) valvonnan ja ohjauksen periaatteiden ja prosessien määrittely
- 2) omavalvontaohjelman laatiminen
- 3) valvontasuunnitelman laatiminen
- 4) asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelman laatiminen

2. Toimenpiteet

Hanke toteutettiin asiantuntijatyönä ja hankkeeseen rekrytoitiin kaksi 50% työajalla työskentelevää hankekoordinaattoria. Hanke toteutettiin tavoitteiden mukaisissa osakokonaisuuksissa osallistaen useampia asiantuntijoita Satakunnan alueelta. Isossa osassa oli myös osallistuminen kansalliseen asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä sote-valvonnan kehittämistyöhön ja asiantuntijafoorumeihin sekä tiedon tuominen Satakuntaan ja soveltaminen satakuntalaisiin käytäntöihin.

3. Keskeiset tulokset

Hankkeen keskeisinä tuotoksina tuotettiin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontaohjelma ja tämän alaisina dokumentteina hyvinvointialueen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma sekä palvelutuotannon valvontasuunnitelma. Osana valvontasuunnitelmaa kuvattiin myös valvonnan prosessit ennakkollisen, toiminnanaikaisen ja reaktiivisen valvonnan osalta.

3.1. Omavalvontaohjelma

Satakunnan hyvinvointialueelle on laadittava sen vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa määritellään valvonnan periaatteet ja vastuut sekä, miten varmistetaan edellä mainitut palveluiden vaatimukset palveluntuottajasta riippumatta. Omavalvontaohjelma on strateginen dokumentti, jonka tehtävänä on varmistaa, että vastuu palvelujen lainmukaisesta toteutumisesta kuuluu osaksi järjestämis- ja tuottamistehtävää. Omavalvontaohjelma tukee hyvinvointialueen onnistumista strategisissa tavoitteissaan. Hyvinvointialueen omavalvontaohjelma liittyy kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan.

Omavalvontaohjelmassa määritellään, miten Satakunnan hyvinvointialueella

- varmistetaan järjestämiensä tehtävien lainmukainen hoitaminen
- varmistetaan tehtyjen sopimusten noudattaminen
- varmistetaan palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja asiakkaiden yhdenvertaisuus
- edellä mainittujen asioiden toteutumista seurataan
- havaitut puutteellisuudet korjataan

- seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan.

Hyvinvointialueelle laadittu omavalvontaohjelma hyväksyttiin aluehallituksessa 12.12.2022. Dokumenttiin voi tutustua tarkemmin raportin liitteessä 1.

3.1.1. Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma

Satakunnan hyvinvointialueen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma kuvaa ne periaatteet ja toiminnot, joiden avulla voidaan varmistaa hoidon, hoivan ja palveluiden turvallisuus sekä suojata asiakasta /potilasta vahingoittumasta. Niihin sisältyvät ennakoiva riskien arviointi, vaaratilanteita ehkäisevät ja tunnistetuilta riskeiltä suojaavat toimet, sekä toiminnan jatkuva kehittäminen indikaattoreihin ja seurantatietoon perustuen. Tarkoituksena on luoda toimintakulttuuri, jossa korostuvat turvallista hoitoa ja hoivaa edistävä systemaattinen toimintatapa, sekä sitä tukeva johtaminen, arvot ja asenteet.

Hyvinvointialueen hallitus hyväksyi laaditun asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelman 12.12.2022. Dokumenttiin voi tutustua tarkemmin hankeraportin liitteessä 2.

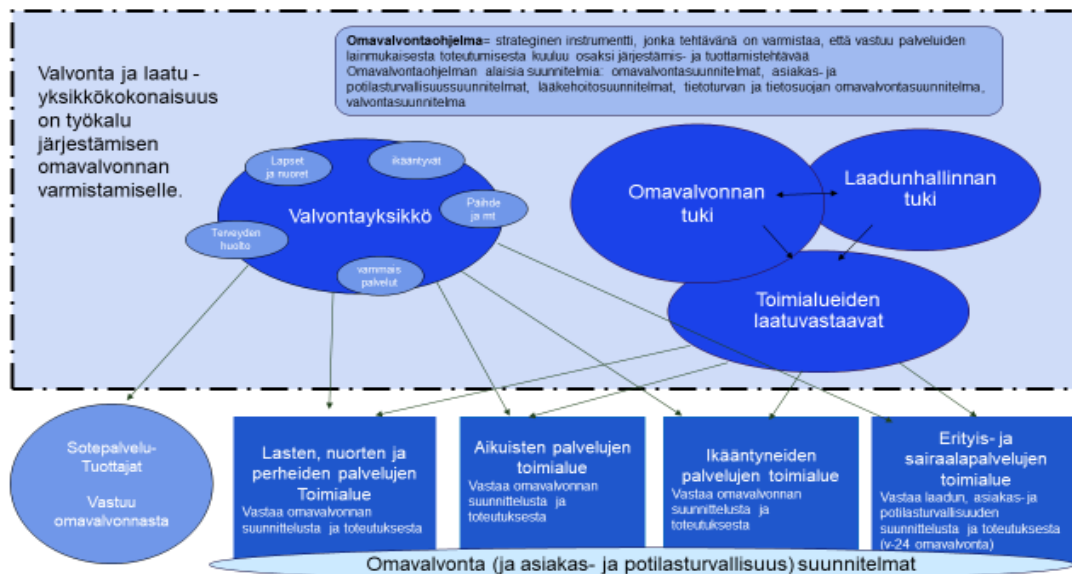
3.1.2. Palvelutuotannon valvontasuunnitelma

Hyvinvointialueella on velvollisuus valvoa itse tuottamiensa, alueella sijaitsevien sekä muualta ostettujen palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta, turvallisuutta, laatua ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Valvontasuunnitelma on määräajoin päivitettävä omavalvontaohjelman liite, joka ohjaa ennakoivan, toiminnanaikaisen ja jälkikäteisen järjestämistason omavalvonnan toteuttamista. Valvontasuunnitelma kuvaa valvontaa palveluiden järjestäjän näkökulmasta. Asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että palvelulle asetetut kriteerit ja laatuvaatimukset ovat yhdenmukaisia. Myös palveluiden valvonnan tulee olla tasalaatuista. Hyvinvointialueen valvontasuunnitelman tavoitteena on valvontakäytänteiden yhdenmukaistaminen. Valvontasuunnitelman mukainen valvonta koskee Satakunnan hyvinvointialueen itse tuottamia, hyvinvointialueen ostamia tai muun valvontavelvollisuuden piirissä olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Valvontasuunnitelmassa kuvataan vastuunjako hyvinvointialueen ja valvontaviranomaisten välillä, valvonnan kohteet sekä yhteiset valvonnan menettelytavat, jotka edistävät palveluiden tasalaatuisuutta ja asiakkaiden yhdenvertaisuutta palvelujen käyttäjinä.

Osakokonaisuus oli jatkoa vuoden 2021 rakenneuudistushankkeelle ja työtä jatkettiin aikaisemman hanketyön perusteella. Hankeaikana valvontasuunnitelmasta tuotettiin luonnosversio, jonka työstämistä jatketaan heti vuoden 2023 alusta. Dokumenttiin voi tutustua tarkemmin hankeraportin liitteessä 3. Hankeaikana mallinnettiin myös prosessikuvauksia Satasote IMS-ohjelmaan (liite 4).

3.2. Sote valvontayksikkö

Hankkeen tavoitteena oli suunnitella valvontayksikkö tulevalle hyvinvointialueelle. Työ oli jatkoa aikaisemmalle rakenneuudistushankkeelle ja sen tavoitteille. Hankkeessa osallistuttiin valvontaa ja laatu vastuuyksikön kehitysohjelmaan, sillä valvontayksikön suunnittelutyö sisältyi hyvin tähän valmistelukokonaisuuteen. Samalla näkökulma laajentui pelkästä valvonnasta myös omavalvonnan organisoitumisen suunnitteluun ja tukeen. Hankkeessa suunniteltiin sote omavalvonnan tuen sekä valvontayksikön toimintoja, osaamisvaateita sekä henkilöstörakennetta. Kuviossa 1. on esitetty koko omavalvonnan organisoitumisen kokonaisuus Satakunnan hyvinvointialueella.

Kuvio 1. Järjestäjä- ja tuottajatason omavalvonnin organisointi hyvinvointialueella (Siiri-Valovirta 2022).

Seuraavissa kuvissa (kuva 1. ja 2.) on esitetty omavalvonnin tuen suunnittelua tarkemmalla tasolla

Omavalvonnin tuki resurssit ja tehtäväkuvat

Asiakas- ja potilasturvallisuusasiantuntijat (2,5 HTV)
(1htv painopisteinä sosiaalisuus ja 1htv terveydenhuolto, 0,5 omavalvonta ja laadunhallinnan yhteistyötä 0,5)

Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijatehtävät

Potilas- ja asiakasturvallisuusjärjestelmän ylläpito, kehittäminen ja seuranta

Omavalvonnin prosessien kehittäminen ja omavalvontadokumenttien laadinta

Potilas- ja asiakasturvallisuuden riskienhallinnan edistäminen

Vakavien vaaratapahtumien selvitystyön koordinointi ja selvityksiin osallistuminen

Asiakas- ja potilasturvallisuuteen (omavalvontaan) liittyvien työryhmien koordinointi

Potilas- ja asiakasturvallisuusosaamisen edistäminen, HVA alueen asiakas- ja potilasturvallisuuden menettelytapojen implementoinnin koordinointi

Kansallinen ja YTA alueen yhteistyö

Asiakas- ja potilasturvallisuuskoulutusten koordinointi

Osallistuu hyvinvointialueen omavalvontaohjelman laadintaan ja toteuttamiseen esim. asiakas- ja potilasturvallisuuden painopisteiden osalta ja indikaattoreiden

Omavalvonnin menettelytapojen jalkauttaminen HVA:lla yhdessä toimialuekohtaisten laatukoordinaattoreiden kanssa

Asiakas- ja potilasturvallisuuden perehdyttämisen ja koulutusten suunnittelu sekä toteutus

Asiakas- ja potilasturvallisuusohjeiden laadinta ja päivitys

Toimialueiden laatukoordinaattori (4 HTV)

Tukee Omavalvontaohjelmaa ja sen liitteinä olevien laakehoitosuunnitelmaan, omavalvontasuunnitelmaan ja potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelmaan kuvattuja omavalvonnin periaatteiden ja menettelytapojen toteuttamista toimialueella

Seuraa ja raportoi poikkeama- ja laadutietoja toimialueen jorjyn vuosikellon mukaisesti (henkilöstön ilmoittamat, potilaan ja omaisen ilmoittamat, asiakaspalauteet, potilasvakuutuskeskuksesta saatava tieto, muutokset ja kantelet)

Seuraa prosessipoikkeamia ja käynnistää havaittujen poikkeamien perusteella kehittämistoimia

Edistää laadunvarmistusta omalla alueellaan

Tukee ja edistää laadunvarmistusosaamisen varmistamista (seuraa laadunvarmistuskohteita)

Edistää osataan ylläpidon turvallisuutta edistävien toimintatapojen käyttöönottoa ja jalkauttaa ohjeistuksia

Kouluttaa henkilöstöä poikkeamaraportoinnin ja potilasturvallisuuden perusteisiin

Koordinoi vakavien vaaratapahtumien selvitystä omalla toimialueellaan (tarvitsee tähän koulutuksen)

Tukee toimialueen johtoa ja esihenkilöitä suosittelun ja kehittämistoimien jalkauttamisessa

Koordinoi ja tukee toimialueen omavalvontasuunnitelmien ja laakehoitosuunnitelmien laatimista ja päivitystä

Seuraa johdon turvallisuusikäveljen toteutumista ja osallistuu niihin. Osallistuu turvallisuusikäveljessä havaittujen puutteiden perusteella sovitujen kehittämistoimien suunnitteluun

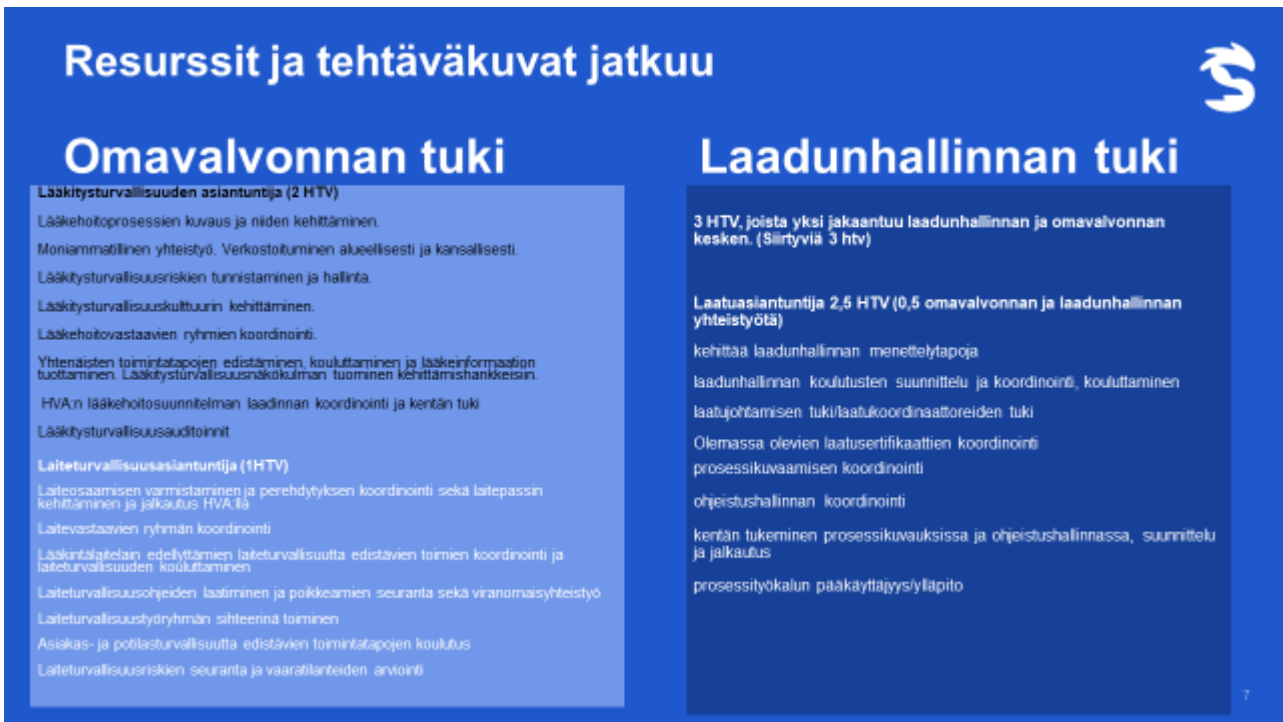
Toimi hyvinvointialueen asiakas- ja potilasturvallisuustyöryhmän jäsenenä

Seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkokoulutusten suorituksia

Tukee toimialueen yksiköitä prosessien kuvaamisessa sekä ohjeistusten hallinnassa

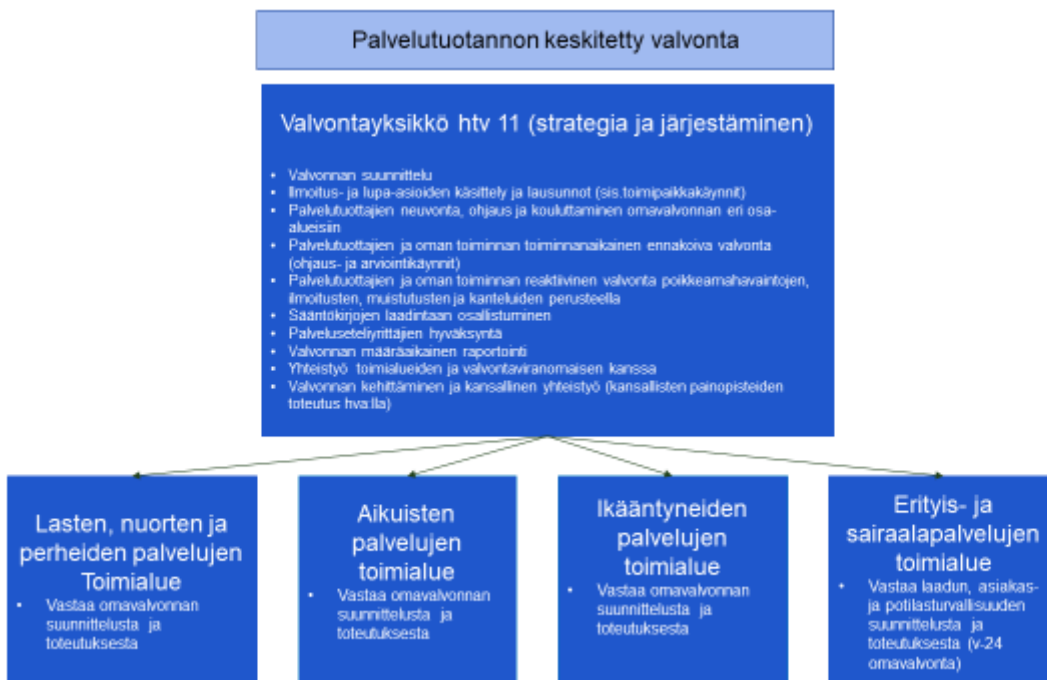
Lotta Tähti

Kuva 1. Omavalvonnin tuen resurssit ja tehtävät 1/2.

Kuva 2. Omavalvonnan tuen resurssit ja tehtävät 2/2.

Kuviossa 2. on esitetty sote-valvonnan kokonaisuus sekä suunnitellut resurssit ja tehtävät.

Kuva 3. Sote-valvonnan resurssit ja tehtävät.

4. Juurruttamissuunnitelma

Hankkeessa osallistuttiin ja koordinoitiin hyvinvointialueen lakisääteisten strategisten asiakirjojen laadintaan. Osa tavoitteista toteutui niinkin hyvin, että osa suunnitelmista saatiin hyväksyttyä hyvinvointialueelle vuoden 2022 lopulla. Näiden asiakirjojen jatkotyöstäminen, päivittäminen ja jalkauttaminen on suunniteltu aloittavalle hyvinvointialueelle.

Hankkeessa suunniteltiin myös valvontayksikköä ja tämä suunnitelma on hyväksytty osaksi hyvinvointialueen organisaatiota. Valvontayksikkö aloittaa organisoitumisen ja toimintansa vuoden 2023 alusta.